

EU WETSVOORSTEL voor ontbossingsvrije producten

De EU is een belangrijke veroorzaker van ontbossing doordat veel risicoproducten zoals soja voor veevoer en palmolie, die op de Europese markt worden afgezet, hebben geleid tot natuurverwoesting elders. De EU heeft 17 november 2021 een wetsvoorstel gepubliceerd die een goede mogelijkheid biedt om deze Europese invloed op ontbossing te beperken door eisen te stellen aan producten die op de Europese markt worden gebracht. Een goed initiatief, maar een eerste analyse van WNF en Greenpeace laat zien dat het wetsvoorstel een aantal belangrijke elementen niet bevat.

17-11-21

Publicatie wetsvoorstel

23-11-21

Begroting BuHa-OS

6-12-21

SO over L&V-raad 13-14 december

8-12-21

CD over Milieuraad 20 december

Kerst

verwacht BNC-fiche

2022-2023

Verdere parlementaire- en Europese behandeling

GOED (en moet zo blijven)

Uitgangspunt van de wet is stoppen van ontbossing, niet alleen illegale ontbossing. Ook wordt er al gerefereerd aan andere ecosystemen die belangrijk zijn om te beschermen.

Er wordt uitgegaan van een dynamische **lijst van risicoproducten waarop deze wet van toepassing is**. De lijst noemt nu 6 belangrijke risicoproducten waarop de wet van toepassing is: hout, palmolie, soja, rundvlees, koffie, cacao. Er is ruimte om bij latere versies deze lijst aan te passen.

Om te bewijzen dat het product ontbossingsvrij is, moet **due diligence-onderzoek gedaan worden** door bedrijven in de keten. Naast de handelaren die het product als eerste op de EU markt afzetten (in de wettekst de **operators** genoemd) moeten ook bedrijven, die de producten binnen de EU verder verhandelen en verwerken, aan de due diligence-verplichting voldoen (in de wettekst **traders**)
Traceerbaarheid en transparantie van de keten worden expliciet genoemd.

TEKORTKOMING (moet worden verbeterd)

Voor producten afkomstig uit andere ecosystemen dan bossen gaat de wet niet direct gelden. Producten die leiden tot natuurverwoesting in bijvoorbeeld savannes, graslanden en wetlands worden dus niet direct uitgesloten van de EU-markt, terwijl deze ecosystemen eveneens cruciaal zijn tegen klimaatopwarming en de biodiversiteitscrisis.

Rubber en maïs zijn nu niet meegenomen in de wet, terwijl we weten dat deze producten een groot risico op ontbossing met zich meebrengen.

Ook **afgeleide producten** die palmolie bevatten, en afgeleide producten van soja, zoals kippen- en varkensvlees, eieren, zuivel, waarbij soja is gebruikt in het veevoer, worden niet genoemd.

Het is goed dat er een lijst komt met risicovolle en minder risicovolle landen, maar deze **classificering mag geen vrijbrief zijn voor due diligence-verplichtingen in minder risicovolle landen**.

Mensenrechten en rechten van inheemse volken zijn onvoldoende in de wet verankerd. Bedrijven hoeven nu niet te bewijzen dat producten die op de Europese markt worden verkocht, voldoen aan de internationale mensenrechtenafspraken.

RISICO'S

Voor de sojateelt wordt de Braziliaanse Cerrado aangetast, terwijl dit de meest biodiverse savanne ter wereld is. Met dit wetsvoorstel kan deze natuurverwoesting doorgaan. Deze tekortkoming kan **het waterbedeffect** veroorzaken: versnelde omzetting in landbouwgrond van andere natuurgebieden zoals de Cerrado, Chaco en Northern Great Plains, omdat deze grotendeels niet onder 'bossen' vallen.

Als afgeleide producten niet in de wet worden opgenomen, kan (een deel van) de keten worden verplaatst om wetgeving te ontlopen. Dan worden niet meer de ruwe grondstoffen waarvoor de due diligence verplichting geldt afgezet op de Europese markt, maar worden de grondstoffen voortaan buiten de EU verwerkt, en komen dan alsnog op de markt.

Hiermee kan **witwassen** in de hand worden gewerkt, door te gaan importeren **via de landen die als een laag risico** worden beschouwd. Ook als er wel natuurverwoesting plaatsvindt in een zogenaamd laag-ricoland, is er **geen mechanisme** om dat aan te pakken.

Momenteel worden inheemse volkeren en plaatselijke gemeenschappen over de hele wereld van hun land verdreven en krijgen zij te maken met toenemend geweld om plaats te maken voor landbouw.